

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Turkové a soudců JUDr. Dagmar Nygrínové a JUDr. Petra Průchy v právní věci žalobce: **F. F.**, zast. Mgr. Petrem Olexou, advokátem, se sídlem Bratraců Veverkových 2717, Pardubice, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5, o starobní důchod, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 4. 7. 2003, č. j. 28 Ca 74/2002 – 26,

t a k t o :

Rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 4. 7. 2003, č. j. 28 Ca 74/2002 – 26, **s e z r u š u j e** a věc **s e v r a c í** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím ze dne 16. 11. 2001 č. X přiznala žalovaná Česká správa sociálního zabezpečení žalobci od 28. 1. 2001 dílčí starobní důchod podle ustanovení § 30 zákona č. 155/1995 Sb. v platném znění, a podle Smlouvy mezi Českou republikou a Slovenskou republikou o sociálním zabezpečení ve výši 716 Kč měsíčně. V odůvodnění rozhodnutí uvedla, že výše důchodu se skládá ze základní a procentní výměry. Základní výměra důchodu činí 1310 Kč měsíčně. Procentní výměra důchodu se stanoví procentní sazbou z výpočtového základu, který činí 9563 Kč. Jeho výše odpovídá osobnímu vyměřovacímu základu ve výši 18 825 Kč za roky 1986 – 2000. Procentní výměra ke dni vzniku nároku na důchod za 44 roky pojištění činí 66 % vyměřovacího základu – 6312 Kč měsíčně. Snížení procentní výměry za 213 dnů z doby od přiznání důchodu do dosažení důchodového věku činí 3 %, což je 286 Kč měsíčně. Výše procentní výměry činí 6026 Kč měsíčně. Podle Smlouvy o sociálním zabezpečení mezi ČR a SR činí dílčí důchod poměrnou část plného starobního důchodu, odpovídající době pojištění žalobce na území České republiky po 31. 12. 1992, která je stanovena podle vzorce: $6026 \times 1465 / 15\ 031 = 588$ Kč měsíčně. Pro nárok a výši důchodu bylo žalobci započteno v českém důchodovém pojištění 1465 dní pojištění (náhradní doba pojištění je omezena na 80 %), a ve slovenském důchodovém pojištění 13 566 dní pojištění (bez doby zaměstnání do 18 let), celkem 15 031 dní pojištění. Základní výměra činí 1310 Kč a tato náleží ve výši odpovídající době pojištění žalobce na území ČR po 31. 12. 1992 – je stanovena podle vzorce

1310 x 1,465/15 031 = 128 Kč měsíčně. Od 28. 1. 2001 náleží tedy celkem dílčí starobní důchod 716 Kč měsíčně. Ode dne přiznání dílčího starobního důchodu budou s jeho doplatkem zúčtovány částky vyplacené na dílčím částečném invalidním důchodu, který žalobci od téhož dne nenáleží. V oznámení o výplatě důchodu, které je součástí napadeného rozhodnutí, bylo mimo jiné uvedeno, že doplatek za dobu od 28. 1. 2001 do 5. 1. 2002 ve výši 1649 Kč je zadržován k úhradě přeplatku na důchodové dávce za období od 6. 1. 1998 do 5. 7. 1999, a o jeho zúčtování bude rozhodnuto dodatečně.

Proti tomuto rozhodnutí podal žalobce žalobu, v níž namítal, že mu není jasné, o jaký doplatek za dobu od 28. 1. 2001 do 5. 1. 2002 se jedná. Dále žádal o vysvětlení zápočtu dob v českém důchodovém zabezpečení a o zaslání přehledu všech dávek, které mu byly žalovanou vyplaceny. V průběhu řízení dále namítal, že počet odpracovaných dnů ve smyslu § 34 odst. 1 a § 35 směrem dolů, ho poškozují o 0,8 dne. Dále tvrdil, že došlo k porušení ustanovení článku 20 odst. 2 Smlouvy mezi Českou republikou a Slovenskou republikou č. 228/1993 Sb., dále též jen Smlouva), tím že žalovaná zcela pominula skutečnost neexistence zaměstnavatele žalobce v době zániku federace České a Slovenské republiky. V té době byl žalobci vyplácen plný invalidní důchod a jeho trvalý pobyt byl a je v České republice. Navrhoval, aby napadené rozhodnutí bylo zrušeno a byl mu přiznán starobní důchod ve smyslu zákona č. 155/1995 Sb. (plný ve spojení s článkem 20 odst. 2 Smlouvy).

Krajský soud v Hradci Králové rozsudkem ze dne 4. 7. 2003, č. j. 28 Ca 74/2002 – 26, žalobu zamítl a rozhodl dále, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení. K námitce nesprávného zápočtu doby pojištění se ztotožnil s výkladem žalované a poukázal na ustanovení § 34 odst. 1 a 35 odst. 1 zákona č. 155/1995 Sb. Zdůraznil, že do doby pojištění se náhradní doby pojištění započítávají pouze v rozsahu 80 %. Doba pobírání plného invalidního důchodu od 1. 1. 1993 do 5. 1. 1998 v rozsahu 1831 dní mohla být pro účely výpočtu procentní výměry starobního důchodu hodnocena toliko v rozsahu 1464 dnů. Nesprávným matematickým postupem při zaokrouhlování této doby sice žalobce byl poškozen o 1 den pojištění, avšak tato skutečnost sama o sobě nemá vliv na správnost rozhodnutí. Pokud jde o námitku nesprávné aplikace Smlouvy, konkrétně ustanovení § 20 odst. 1 Smlouvy, vycházel krajský soud z toho, že neměl-li občan zaměstnavatele v době rozdělení federace, je potřebné vrátit se do doby minulé, přičemž tento výklad je umožněn citací „nebo naposledy před tímto dnem“ – míněno dnem rozdělení federace. Uvedl, že je nesporné, že poslední zaměstnavatel žalobce měl před rozpadem federace sídlo na území Slovenské republiky a tomuto výkladu nemůže být na překážku ani žalobcem uváděná situace spočívající v pobírání plného invalidního důchodu v době rozhodné pro určení nositele výplaty dávky. Krajský soud dále konstatoval, že se zabýval i otázkou, zda-li by žalobce s ohledem na dobu zaměstnání vykázanou výlučně na území České republiky, splnil podmínky nároku na starobní důchod podle ustanovení § 30 zákona č. 155/1995 Sb., a to s přihlédnutím k době pojištění získanému výlučně na našem území. Z údajů ve správním spise však vyplynulo, že žalobce po ukončení střední školy v roce 1959 pracoval na území České republiky toliko do roku 1967 a následně vykonával zaměstnání pro zaměstnavatele se sídlem na území Slovenské republiky. Je tedy zřejmé, že tak nezískal zákonem požadovanou dobu zaměstnání v rozsahu nejméně 25 let a tudíž ani nemohlo dojít ke splnění podmínek zákonem, vyžadovaných pro vznik nároku na starobní důchod. Za takto zjištěného skutkového stavu věci soud žalobu jako nedůvodnou zamítl podle § 78 odst. 7 s. ř. s.

Nejvyšší správní soud rozsudkem ze dne 17. 2. 2006, č. j. 4 Ads 41/2004 – 61, zamítl kasační stížnost žalobce proti výše označenému rozsudku krajského soudu a rozhodl dále, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení. K výkladu článku 20 Smlouvy zaujal stanovisko zastávané správním orgánem i krajským soudem.

K ústavní stížnosti žalobce (stěžovatele) byl rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 2. 2006, č. j. 4 Ads 41/2004 – 61, zrušen nálezem Ústavního soudu ze dne 13. 12. 2007, sp. zn. IV. ÚS 298/06 a ústavní stížnost proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 4. 7. 2003, č. j. 28 Ca 74/2002, odmítnuta.

Nejvyšší správní soud se zřetelem k tomu, že účastníci řízení znají argumentaci jak Nejvyššího správního soudu, tak i Ústavního soudu, s níž byli seznámeni v předchozí fázi řízení, se nadále omezuje zejména na uvedení těch skutečností, jež jsou podstatné pro rozhodnutí ve věci z hlediska právního názoru vysloveného ve výše uvedeném nálezu Ústavního soudu.

Nejvyšší správní soud konstatuje, že stěžovatel, narozený 29. 10. 1940, požádal dne 4. 6. 1991 o invalidní důchod. Podle žádosti o tento důchod v letech 1955 až 1959 studoval Střední průmyslovou školu technologickou v Pardubicích, v období od 29. 10. 1959 do 31. 12. 1961 vykonával vojenskou službu, od 15. 7. 1959 do 31. 12. 1961 pracoval v Západočeských mlýnech, od 15. 1. 1962 do 31. 7. 1964 pracoval v Českých výrobních krmiv Pečky, od 3. 8. 1964 do 31. 12. 1967 – VUOS Pardubice, od 9. 1. 1968 do 31. 12. 1979 pracoval v – Štátny dřevársky ústav Bratislava, od 1. 1. 1980 do 30. 4. 1981 – Rašelinové závody Bratislava, od 1. 5. 1981 do 31. 12. 1984 – Polnohospodársky nákupný podnik Bratislava, od 1. 1. 1985 do sepisu této žádosti – Slovnaft s. p. Bratislava. V období od 6. 7. 1991 do 6. 1. 1998 pobíral plný invalidní důchod od České správy sociálního zabezpečení. V době pobírání plného invalidního důchodu nikde nepracoval. Poté mu byl přiznán zřejmě částečný invalidní důchod (rozhodnutí však není ve spise), a rozhodnutím ze dne 26. 4. 2001 mu byl Českou správnou sociálního zabezpečení přiznán dílčí částečný invalidní důchod podle § 44 zák. č. 155/1995 Sb. a podle Smlouvy mezi ČR a SR o sociálním zabezpečení. V době pobírání částečného invalidního důchodu stěžovatel pracoval u Slovnaftu, s. p. Bratislava a ke dni 27. 1. 2001 došlo ke skončení pracovního poměru u této organizace. U tohoto zaměstnavatele stěžovatel podle potvrzení ze dne 20. 3. 2001 pracoval od 1. 1. 1985 do 27. 1. 2001 kromě doby pobírání plného invalidního důchodu, tj. doby od 6. 7. 1991 do 5. 1. 1998.

Nyní přezkoumávaným rozhodnutím byl stěžovateli přiznán od 28. 1. 2001 dílčí starobní důchod podle ustanovení § 30 zák. č. 155/1995 Sb. Podle napadeného rozhodnutí bylo stěžovateli celkem zhodnoceno 15 031 dnů, z toho ve slovenském důchodovém pojištění 13 566 dnů a v českém důchodovém pojištění 1465 dnů s tím, že náhradní doba pojištění byla omezena na 80 %. Dále bylo zjištěno, že rozhodnutím Sociální pojišťovny v Bratislavě ze dne 20. 9. 2001 byl stěžovateli přiznán podle § 21 zák. č. 100/1988 Sb. od 28. 1. 2001 starobní důchod ve výši 6156 Ks měsíčně. Podle uvedeného rozhodnutí bylo zhodnoceno celkem 42 roků zaměstnání (15 560 dnů), pro výši důchodu je rozhodných 39 roků, z toho 32 roků ve 3. pracovní kategorii, a 7 roků ve 2. pracovní kategorii.

Právní argumentaci (mimoходом velmi obecnou a částečně konkretizovanou až v ústavní stížnosti), o níž opírá stěžovatel svůj nárok na starobní důchod (zřejmě požaduje důchod z českého systému pojištění), lze shrnout tak, že stěžovatel tvrdí, že mu byla upřena rovná práva ostatních občanů České republiky, ač byl a je stále občanem tohoto státu s trvalým bydlištěm na území tohoto státu, a v době vzniku dvou samostatných států České republiky a Slovenské republiky nepracoval na území slovenského státu, ale byl poživitelem plného invalidního důchodu vypláceného Českou správnou sociálního zabezpečení. V doplnění ústavní stížnosti uvedl, že tvrzení o jeho pobytu ve Slovenské republice ke dni rozdělení federace nelze pro časovou odlehlost vyvrátit ani potvrdit. Dále se dovolával nálezu Ústavního soudu II. ÚS 405/02.

Nález Ústavního soudu IV. ÚS 298/06 odkázal ve svém odůvodnění především na své předchozí nálezy (viz bod 23. nálezu), z nichž lze dovodit následující: doby zaměstnání (pojištění) a náhradní doby získané stěžovatelem do 31. 12. 1992 v systému sociálního zabezpečení bývalé ČSFR, jsou pro posouzení nároku na dávku i její výši též dobami získanými v českém systému důchodového pojištění bez ohledu na skutečnost, že jsou již započteny pro nárok i výši ve slovenském starobním důchodu. Stěžovatel tak získal 25 let pojištění i v českém systému důchodového pojištění, čímž splnil jednu ze základních podmínek pro přiznání starobního důchodu v tomto systému.

Námítky vztahující se k jiným otázkám nelze dovodit ani ze žaloby, ani z kasační stížnosti, ani z ústavní stížnosti.

Nejvyšší správní soud tedy uzavírá, že na správním orgánu nyní bude, aby vypočetl výši starobního důchodu stěžovatele přiznaného od 28. 1. 2001 podle § 30 zák. č. 155/1995 Sb. se zřetelem k výše uvedenému závěru vyplývajícího prakticky ze všech nálezů Ústavního soudu, které se zabývaly problematikou tzv. československých důchodů.

Závěry Ústavního soudu obsaženými v nálezu sp. zn. IV. ÚS 298/06, ze dne 13. 12. 2007, je zdejší soud vázán, a představují i názor, kterým Nejvyšší správní soud zavazuje Krajský soud v Hradci Králové a v důsledku toho budou závazné poté i pro správní orgán. Napadený rozsudek krajského soudu byl proto podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zrušen a věc mu byla vrácena k dalšímu řízení; přitom je zřejmé, že jediným možným postupem je zrušit rozhodnutí žalované a zavázat ji názorem vyplývajícím z nálezu IV. ÚS 298/06. (§ 110 odst. 3. s. ř. s.).

V novém rozhodnutí o věci rozhodne krajský soud i o náhradě nákladů řízení této kasační stížnosti (§ 110 odst. 2 s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 20. března 2008

JUDr. Marie Turková
předsedkyně senátu